

ХАРАКТЕРИСТИКИ ВИПЕРЕДЖАЮЧОГО РОЗВИТКУ

к.е.н. Ілляшенко Н.С.
Сумський державний університет

Досвід найбільш розвинутих країн світу свідчить, що саме інновації, які випереджають науково-технічний розвиток дозволяють не лише підвищувати рівень економіки, але й вивести країну на перші позиції в світових рейтингах.

Однак не дивлячись на чималу кількість публікацій та досліджень в сфері розвитку підприємств та держави в цілому важливою проблемою є відсутність чіткого розуміння самого поняття «випереджаючий розвиток» та його застосування в контексті управління суб'єктами господарювання.

Взагалі під терміном «розвиток» розуміють необоротну, спрямовану, закономірну зміну матеріальних та ідеальних об'єктів [1]. Окрім того термін «розвиток» застосовують в багатьох інших варіаціях.

Так, в економічній енциклопедії [2] розглядається три варіанти розвитку: 1. японський – характеризується високими темпами економічного зростання, лідерством в багатьох областях НТП, відносно високими темпами збільшення зайнятості та низьким рівнем безробіття, а також слабким розвитком соціальних послуг держави; 2. західноєвропейський – характеризується невисокими темпами економічного росту, нестійкістю зайнятості, високим безробіттям, значною часткою соціальних видатків держави в ВВП та відставанням в області НТП; 3. американський – відносно стійкий економічний ріст, найвищі темпи росту зайнятості, низький рівень безробіття.

Значного поширення в світі здобуло таке поняття як «сталий розвиток», під яким розуміють загальну концепцію стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи потребу в безпечному довкіллі.

В роботі [3] зазначається, що розвиток суб'єктів господарської діяльності й економіки країни в цілому може бути забезпечений різними шляхами: екстенсивним, який передбачає розширення обсягів виробництва і збуту продукції; інтенсивним науково-технічним, який передбачає використання досягнень науки і техніки для вдосконалення конструкцій і технологій виробництва традиційних (модернізованих) продуктів з метою підвищення конкурентоспроможності; інноваційним науково-технічним, який передбачає безперервне оновлення асортименту продукції і технологій її виробництва, удосконалення системи управління виробництвом і збутом.

Також деякі автори [4] виділяють наступні типи розвитку суспільства: 1. азіатський – одержавлення багатьох сфер життя суспільства, сильні общинні традиції, відсутність вільної особи, авторитарний характер влади та використання не правових форм правління; 2. елітаризм (лібералізм) – об'єднання свободи економічної діяльності громадян, поваги до творчості, визнання індивідумом широкого комплексу прав і свобод, обмеження свавілля державної влади; 3. гуманістичний тип – заміна природного організму відчуженої економіки плановим, штучним господарським механізмом, функціонуючим на основі інноваційного процесу.

В контексті стратегічного планування виділяють три основні типи розвитку великих економічних систем [5]: ідеальний – такий тип розвитку системи, коли в неї вносяться по мірі необхідності засновані на передовій науці та професійному досвіді дозовані зміни, що забезпечують безперервність і стійкість економічного зростання; реальний – передбачає часткове реформування економічної системи після появи перших негативних ознак її функціонування; радикальний – використовується, коли практично вичерпаний ресурс діючої системи і необхідна її кардинальна реформа із зміною основних інституційних структур. Окрім того з позицій формаційного та цивілізаційного розвитку людства його поділяють на спіралевидний, циклічний та лінійний. Також деякі автори доповнюють цей поділ ще на драбинно-поступальний та ламаний [6].

Таким чином, можна зробити висновок, що поняття розвитку є досить широким і застосовується в багатьох контекстах. На основі систематизації всіх розглянутих підходів та поглядів на розвиток нами пропонується охарактеризувати випереджаючий розвиток як радикальний, інноваційний та циклічний.

Отже, з огляду на все вищевикладене випереджаючим є розвиток, який передбачає постійне підвищення рівня потенціалу підприємства та пошук перспективних напрямків його реалізації, що призводить до кардинальної зміни самого підприємства, його концепції функціонування та місця серед інших суб'єктів господарювання, а також передбачає перехід на новий цикл розвитку.

1. Розвиток [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/розвиток>

3. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economic.lviv.ua/index.html>

3. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: Підручник / С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2010. – 334 с.

4. Типи розвитку суспільства <http://aktiv.com.ua/archives/2670>

5. Стратегічне планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.paragononstate.com/vnutrfrmove-planuvannya/57-vibr-strateg-rozvitku-pdprimstva.html>

6. Краткий философский словарь / Под ред. А.П. Алексеева. – М. : Проспект, 1997. – 217 с.